

СІВЕРЯНСЬКІ ЛЕГЕНДИ

ЯК ЖІНКА З КОЗАКОМ БОРОЛАСЯ

Було це давно, десь у минулому сторіччі, коли в Березні відбувалися великі ярмарки. Ото наїдуть з усіх-усюд люди з товаром — чого тільки не навезуть: питва, їства, одягу, взуття, худоби. Все гомонить, сміється, співає, лається — тільки не мовчить. Воли скриплять, воли ремигають, коні ржать, вівці мекають, корови мукають, і яких тільки історій на тих ярмарках не траплялося! Ось про одну з них і піде мова.

...На березенському ярмарку сидів дебелий козак з довгими вусами, широкими плечами і короткими, але товстими руками, схожими на клішні. До солом'яного капелюха, в якому біля козака лежало сто карбованців, була пришилена записка: «Хто мене поборе — забере сто карбованців, хто не поборе — покладе сто».

Читали люди вголос папірця, підбадьорювали один одного, пропонували помірятися з козаком силою. Та ніхто не виходив на герць. Сто карбованців — великі гроші. Добре, як виграєш, а якщо програєш?

Нудьгував козак. Іноді, насміхуючись, вигукував: «Ей, березенці! Невже серед вас нема сміливих? А казали, що це місто козацьке...»

Підійшла з невеличким чоловіком пишногруда, росла молодиця. Послухала, що на бумазі написано, придивилась до козака. Каже чоловікові: «Я б його поборола, та закладу нема». Почув ті слова відомий у Березні пан Бурій, перепитав:

— Невже поборола б, молодиця?

— Бачу, що поборю, — чує у відповідь.

— Ось тобі сто карбованців для закладу, — виїняв гаманця. Взяла жінка гроші, подає козакові. Тут навколо таке піднялось! «Ти що, баба, сказала?» — питають, ще й сміються: «Він же тебе однією рукою!» «Ще й під себе покладе!» — вигукують.

Чоловік жінки теж схаменувся. «Насте, — просить, — не треба. Не сором козака!»

Козак подивився крізь асигнацію на сонце: чи не фальшива? Поклав за капелюха. Жінка корсетку зняла, подає чоловікові. А той своє товче: «Насте, не треба! Сорому ж буде!» «Аби не з нас сміялися», — відказує жінка.

Збіглося багато людей, зробили велике коло, увійшли в нього козак і жінка. Взялися вони за руки. Козак виявився трохи нижчим, але міцним, як товстий стовбур, стояв на землі надійно. Ще й на молодицю з інтересом поглядав.

Розставили вони руки, потім обхопили одне одного за пояси. Жінка притиснула козака до своїх повних грудей, щось йому неначе сказала на вухо. Той чи не розчух, перепитать хотів та не всиг. Молодиця відняла козака на руках, якусь мить потримала. А потім... впала з ним на землю. Козак зверху опинився.

Натовп так і охнув від того дива.

— Люди, мужик зверху! — верещать. — Ой, як повезло!

— Бери її за груди, — радять. Всі впевнені: не вивернутись бабі.

От дурна, з козаком взялася боротись!

То жінка якось крутнулася, скинула з себе козака, звільнила свої руки. Не встигли всі опам'ятатися, як Настя поклала козака на спину, розіп'яла йому руки, притиснула до землі.

— До п'яти рахую... Згода?... — почала рахувати.

— Пусти, бабо! — попросивсь козак, відчувши її силу, неспроможний ні руками, ні тілом поворухнути. — Пусти, кажу!

Та вона дорахувала до п'яти, тоді відпустила. Першою підвелася, обтрусилася, поправила спідницю, зачіску. Коли привела себе в порядок, взяла гроші.

Натовп ревів. Всі реготали з козака. Молодицю хотіли на руках по ярмарку пронести, та чоловік не дав.

— Оце жінка, — вигукували. — Всім жінкам жінка!

Побачивши пана Бурого, Настя простягує йому сто карбованців закладу. Та пан відводить руку.

— Не треба, — каже, — вони твої. Заробила ти їх в чесному двобої. Спасибі, що жіночий рід прославила!

Настя звертається до чоловіка:

— Бач, і ці гроші наші. А ти, дурний, боявся, — підхопила його під руку. — Пішли, мо, бичка купимо....

Хтось спитав:

— Як же ти, молодице, з чоловіком? Не товчеш його?

— Навпаки, він мене інколи б'є...

— То ти б...

— Заповідь свята: да убоїться жона мужа, — відказує. І пішла з чоловіком бичка вибирати.

Коли і куди козак зник — ніхто і не бачив. Вже більше він на березенському ярмарку не з'являвся.

...— Отаке колись було! — закінчив розповідати цю бувальщину мій земляк Василь Аникейчик. — Зараз і ярмарків таких нема! Не кажучи вже про козаків і молодичь.

